

การศึกษาคความเหมาะสมของการขนส่งด้วยรถจักรยานยนต์รับจ้างในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

นายศักดิ์ชัย ประโยชน์วันิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-277-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018324 117222596

A STUDY OF THE APPROPRIATENESS OF TRANSPORTATION BY USING
HIRED-MOTORCYCLE SERVICE IN BANGKOK METROPOLITAN

Mr.Sakchai Prayochvnich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning

Department of Urban and Regional Planning

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-277-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาความเหมาะสมของการขนส่งด้วยรถจักรยานยนต์รับจ้าง ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

โดย นายศักดิ์ชัย ประโยชน์เนืง

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดารณี ถวิลนิตน์กุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ดร. ดารณี

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ดาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร. สุวัฒนา ธาดานิติ
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา ธาดานิติ)

ดร. ดารณี ถวิลนิตน์กุล
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดารณี ถวิลนิตน์กุล)

ดร. เกียรติ จิระกุล
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติ จิระกุล)

ดร. สุวัฒน์ วาณิชสุบุตร
.....กรรมการ
(ดร. สุวัฒน์ วาณิชสุบุตร)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นายศักดิ์ชัย ประโยชน์วินัย : การศึกษาความเหมาะสมของการขนส่งด้วยรถจักรยานยนต์รับจ้างในพื้นที่กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE APPROPRIATENESS OF TRANSPORTATION BY USING HIRED-MOTORCYCLE SERVICE IN BANGKOK METROPOLITAN) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คารณ ฤทธิพิพัฒน์กุล, 261 หน้า. ISBN 974-581-277-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของรถจักรยานยนต์รับจ้าง รูปแบบการให้บริการและการใช้บริการ และพิจารณาความเหมาะสมของบริการรถจักรยานยนต์รับจ้างในการขนส่งคนโดยสาร ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า รถจักรยานยนต์รับจ้างเริ่มมีขึ้นในเขตชานเมือง ซึ่งเป็นย่านพักอาศัยที่เป็นชอยลิกเข้าไปจากถนนสายหลัก และชาวระบบขนส่งมวลชน รถจักรยานยนต์รับจ้างเริ่มเข้าสู่เขตเมืองจากการริเริ่มของกลุ่มทหารเรือในชอยงามอุพลี ในปี พ.ศ.2524 โดยรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างขึ้น เรียกว่า "วิน" ต่อมาได้มีการเลียนแบบการจัดตั้งคิวตามชอยในพื้นที่อื่น ๆ ทำให้ธุรกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วและเริ่มเข้าสู่ศูนย์กลางเมืองซึ่งมีสภาพการจราจรติดขัด เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการใช้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้าง และทำให้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จำนวนคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างได้เพิ่มขึ้นจาก 831 คิว จำนวน 16,528 คัน ในปี พ.ศ.2531 เป็น 1,415 คิว จำนวน 31,420 คัน ในปี พ.ศ. 2534 การจัดตั้งคิวในปัจจุบันต้องขออนุญาตจากตำรวจท้องที่ เพื่อกำหนดที่ตั้ง จำนวนรถ และจัดทำทะเบียนประวัติของผู้ขับขี่และหัวหน้าคิว การเดินทางต้องมีเสื้อคิวเพื่อแสดงสิทธิในการเดินทาง มีการจัดคิวตามลำดับ และให้บริการตั้งแต่เวลา 05:00 น.-01:00 น. ของวันรุ่งขึ้น และบางคิวมีบริการตลอด 24 ชั่วโมง ปริมาณเงินจากรุรกิจรถจักรยานยนต์รับจ้างในปี พ.ศ.2534 ประมาณ 2,705 ล้านบาทต่อปี 36.6 % เป็นรายได้สุทธิของผู้ขับขี่ 3.8 % เป็นของหัวหน้าคิว และ 0.8 % เป็นของตำรวจ

การศึกษาชี้ว่าพื้นที่ที่ประชาชนยังมีความจำเป็นต้องใช้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้าง คือ เขตชานเมืองที่เป็นชอยลิกและไม่มีระบบขนส่งมวลชน โดยเฉพาะพื้นที่ที่การเข้าถึงไม่สะดวกตามถนนสายหลักที่มีโครงการหมู่บ้านจัดสรรตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น พื้นที่ระหว่าง ถนนพหลโยธิน - รามอินทรา - สุขุมวิท 1 - ลาดพร้าว ; ถนนพัฒนาการ - รามคำแหง - ศรีนครินทร์ และถนนพระราม 9 - รัชดาภิเษก - ลาดพร้าว - รามคำแหง เป็นต้น พื้นที่ที่ควรจำกัดและควบคุมรถจักรยานยนต์รับจ้าง คือ เขตศูนย์กลางเมือง เนื่องจากมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุสูง สำหรับการนำรถจักรยานยนต์มาใช้รับคนโดยสารนั้น เป็นสิ่งที่ไม่สมควร เพราะความปลอดภัยมีน้อย แต่การที่จะยกเลิกคงทำได้ยากเนื่องจากเป็นที่ต้องการของประชาชนในสภาพปัจจุบันที่การจราจรติดขัดอย่างมากในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นถ้าสามารถลดปัญหาการจราจรติดขัดและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบขนส่งมวลชนได้ ความต้องการและการใช้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้างก็จะลดลง

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
สาขาวิชา การวางแผนเมือง
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต ๙๖๖๖ วิชาในชั้นนี้
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๙๖๖๖ วิชาในชั้นนี้
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C035236 : MAJOR URBAN PLANNING

KEY WORD : BANGKOK/TRANSPORTATION/HIRED-MOTORCYCLE

SAKCHAI PRAYOCHVNICH : A STUDY OF THE APPROPRIATENESS OF
TRANSPORTATION BY USING HIRED-MOTORCYCLE SERVICE IN BANGKOK
METROPOLITAN. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. DARANEE THAVINPIPATKUL,
Ph.D. 261 pp. ISBN 974-581-277-3

The objective of this study is to study the evolution and pattern of hired-motorcycle service and the patterns of how people use this service, then consider the appropriateness of hired-motorcycle service in Bangkok Metropolitan area.

The study reveals that hired-motorcycle service began in suburban residential area where mass transportation was inadequate and accessibility to the area was not good. Hired-motorcycle service in urban area was first established by a group of naval officers in Soi Ngam Duplee in 1981. The service point established was called "Win". Later, this kind of service point was imitated in other sois. The business grew rapidly and expanded to the central business district where traffic congestion in the area was the main factor that accelerated growth of this business. The number of service points and hired-motorcycles increased from 831 points and 16,528 motorcycles in 1988 to 1,415 points and 31,420 motorcycles in 1991. Service point establishment at present needs to have permission from local police in order to determine the location of the point and the number of motorcycles, and also to record personal data of the point's head and motorcycle riders. To work in the service point, win's jacket is required. The working queue is arranged by head of the point. Service hours of each point are from 05:00 am.- 01:00 am. the following day, and some points have 24-hour service. The total volume of revenue from hired-motorcycle service business in 1991 is approximately 2,705 million baht/year, 36.6 % of the revenue is net income of the riders, 3.8 % belong to head of the point and 0.8 % goes to local police.

According to the study, hired-motorcycle service is necessary in residential area in suburban district where mass transportation is inadequate and accessibility to the area is not good, especially the area that has many housing projects such as the areas encompassed by Phahon Yothin - Ram Intra - Sukhaphiban 1 - Ladphrao road ; Phattanakan - Ramkhamhaeng - Srinakharin road ; Rama 9 - Ratchada Phisek - Ladphrao - Ramkhamhaeng road, etc. Hired-motorcycle should be limited and controlled in the central business district due to the high risk of accident. Actually, hired-motorcycles should not be used as one mode of public transportation in the city since it raises question of passenger safety. However, the service should not be completely ceased because there are public needs and traffic congestion in Bangkok. The demand for hired-motorcycle service can be reduced by solving the problem of traffic congestion and improving mass transportation system.

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
สาขาวิชา การวางผังเมือง
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ สักชัย ประโยชน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ. ดารanee ทวีนิพนธ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง ที่กรุณาสั่งสอนให้ความรู้ทางด้านผังเมือง โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดารณี ถวิลนิพนธ์กุล ซึ่งกรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ข้อคิดทางวิชาการ รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาล กองวิจัย กรมตำรวจ และฝ่ายสถิติการขนส่ง กรมการขนส่งทางบก ที่กรุณาเอื้อเฟื้อและอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลตลอดจนให้คำแนะนำบางประการ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา ธาดานิติ ที่กรุณาเป็นประธานในการสอบ และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติ จิระกุล และ ดร. สุวัฒน์ วาณิสบุตร ที่กรุณามาเป็นกรรมการสอบในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ รุ่น 12 ที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ คุณปราณี กิจประชา ที่กรุณานิมนต์วิทยานิพนธ์ให้จนสำเร็จด้วยดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา และพี่ ๆ ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

นายศักดิ์ชัย ประโยชน์วนิช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนที่	ฏ
สารบัญแผนภูมิ	ฑ
สารบัญรูปภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
วิธีดำเนินการศึกษา	4
แหล่งที่มาของข้อมูล	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ข้อจำกัดของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่จะได้รับ	6
2 ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน	7
ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมืองกับ การคมนาคมขนส่ง	10
แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการขนส่งกับการใช้ที่ดิน	13
แนวความคิดเกี่ยวกับการเดินทาง	14
แนวความคิดเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่ง	15
การขนส่งในเมือง	16
ลักษณะของการคมนาคมขนส่งภายในเมือง	18

	หน้า
ระบบการขนส่งภายในเมือง	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
3 กรุงเทพมหานครและระบบการสัญจร	24
ประวัติและวิวัฒนาการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร	24
ที่ตั้งและการแบ่งเขตการปกครอง	37
ประชากรกรุงเทพมหานคร	42
จำนวนประชากร	46
ความหนาแน่นของประชากร	53
การเปลี่ยนแปลงประชากร	59
โครงสร้างและแนวโน้มการใช้ที่ดิน	62
โครงสร้างการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน	62
สภาพการใช้ที่ดินและบทบาทการใช้ที่ดินปัจจุบัน	66
จำนวนหมู่บ้านจัดสรรในเขตกรุงเทพมหานคร	71
แหล่งงานในเขตกรุงเทพมหานคร	76
โครงข่ายการคมนาคมในปัจจุบัน	76
การคมนาคมทางบก	76
ระบบการสัญจรทางน้ำ	92
จำนวนรถยนต์ในปัจจุบัน	94
ระบบขนส่งสาธารณะ	98
การเดินทางของประชาชน	120
สภาพการจราจรในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	125
อุบัติเหตุการจราจรทางบก	132
สรุป	134
4 วิเคราะห์การขนส่งด้วยรถจักรยานยนต์รับจ้าง	139
วิวัฒนาการของรถจักรยานยนต์รับจ้าง	139
รูปแบบการใช้รถจักรยานยนต์ในอดีต	139
จุดเริ่มต้นของการใช้รถจักรยานยนต์มารับ-ส่ง ผู้โดยสารในเชิงธุรกิจ ..	142

	หน้า
ปัจจัยที่ทำให้รถจักรยานยนต์รับจ้างขยายตัว	146
โครงสร้างของธุรกิจรถจักรยานยนต์รับจ้าง	151
การจัดตั้งคิว หรือวิน	151
จำนวนคิวและจำนวนรถจักรยานยนต์รับจ้างในกรุงเทพมหานคร	153
ตำแหน่งที่ตั้งของคิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง	164
ขนาดของคิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง	173
การเดินรถ	173
ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้าง	178
ข้อมูลส่วนบุคคล	178
การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและสิทธิการเดินรถ	179
การทำงาน	183
รายได้จากการเดินรถและค่าใช้จ่าย	184
ผู้โดยสารรถจักรยานยนต์รับจ้าง	188
ข้อมูลส่วนบุคคล	189
การใช้บริการ	189
ประชาชนทั่วไป	192
สรุป	194
5 แนวโน้มการสัญจรในกรุงเทพมหานคร	197
แนวโน้มการเติบโตของประชากรกรุงเทพมหานคร ในช่วงแผนพัฒนา	
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7	197
แนวโน้มการใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร	
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7	199
โครงการขยายระบบการขนส่ง	201
การสัญจรในปัจจุบันและอนาคต	212
6 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	216
สรุป	216
ข้อเสนอแนะ	227

	หน้า
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	231
บรรณานุกรม	232
ภาคผนวก	235
ประวัติผู้เขียน	261

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงเขตการปกครองและพื้นที่เขตปี่ พ.ศ.2526 และ พ.ศ.2532 ...	38
ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครและอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี ตั้งแต่ พ.ศ.2462-2532	43
ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ย้ายถิ่นเข้ากรุงเทพมหานคร พ.ศ.2503,2513,2523 จำแนกตามภูมิภาคที่เกิด	45
ตารางที่ 3.4 แสดงจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครรายเขตปี พ.ศ.2526	49
ตารางที่ 3.5 แสดงจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครรายเขตปี พ.ศ.2532	51
ตารางที่ 3.6 แสดงความหนาแน่นของประชากรของกรุงเทพมหานครรายเขต พ.ศ.2526,2532	54
ตารางที่ 3.7 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรของกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2526,2532	60
ตารางที่ 3.8 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรของกรุงเทพมหานครรายเขต พ.ศ.2526,2532	61
ตารางที่ 3.9 แสดงการใช้ที่ดินประเภทเมืองของกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2501,2511,2526	63
ตารางที่ 3.10 แสดงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2501,2511,2526	66
ตารางที่ 3.11 แสดงการการใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2531	70
ตารางที่ 3.12 แสดงจำนวนบ้านจัดสรรในเขตกรุงเทพมหานครรายเขต นับแต่อดีต-ก.ค.2528	72
ตารางที่ 3.13 แสดงจำนวนโครงการหมู่บ้านบ้านจัดสรรแยกตามแนวเส้นทางคมนาคม .	77
ตารางที่ 3.14 แสดงจำนวนโครงการและหน่วยของหมู่บ้านบ้านจัดสรรที่กำลังดำเนินการก่อสร้างในปัจจุบัน	78
ตารางที่ 3.15 แสดงจำนวนการจ้างงานของเขตกรุงเทพมหานครจำแนกเป็นรายเขต พ.ศ.2525 และ พ.ศ.2545	79
ตารางที่ 3.16 แสดงจำนวนถนนและความยาวถนนในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2529	85

ตารางที่ 3.17	แสดงอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เขต จำแนกตามรายเขต พ.ศ.2529	86
ตารางที่ 3.18	แสดงสถิติรถที่จดทะเบียนในเขตกรุงเทพมหานครตั้งแต่ปี 2523-2533 และประมาณการถึงปี 2538	95
ตารางที่ 3.19	แสดงระบบขนส่งสาธารณะของกรุงเทพมหานคร	101
ตารางที่ 3.20	แสดงการเดินรถในหมวดที่ 2	104
ตารางที่ 3.21	แสดงสถิติการบริการเดินรถของ ชสมก. เดือน พฤศจิกายน 2531	107
ตารางที่ 3.22	แสดงจำนวนรถแท็กซี่ สามล้อเครื่องและสี่ล้อเล็ก ปี 2528-2532	114
ตารางที่ 3.23	แสดงจำนวนเที่ยวรถไฟโดยสาร เข้า-ออก กรุงเทพมหานคร ต่อวัน ..	118
ตารางที่ 3.24	แสดงปริมาณการจราจรบนถนนสายหลักในปี พ.ศ.2532	126
ตารางที่ 3.25	แสดงสถิติอุบัติเหตุการจราจรทางบกและจำนวนรถยนต์จดทะเบียน ในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2523-2532	133
ตารางที่ 4.1	แสดงพื้นที่สำรวจและจำนวนตัวอย่าง	140
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนคิวและจำนวนรถจักรยานยนต์รับจ้างรายเขตในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2531	157
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนคิว จำนวนรถจักรยานยนต์รับจ้างและการเปลี่ยนแปลง รายเขต พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2534	158
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนคิว จำนวนรถจักรยานยนต์รับจ้างและการเปลี่ยนแปลง พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2534	160
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนคิวและจำนวนรถจักรยานยนต์รับจ้างตามถนนสายสำคัญ พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2534	162
ตารางที่ 4.6	แสดงรายได้และรายจ่ายของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้าง	186
ตารางที่ 4.7	แสดงรายได้และรายจ่ายของผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจรถจักรยานยนต์รับจ้าง	187
ตารางที่ 5.1	แสดงการคาดคะเนประชากรในเขตเมืองระหว่างปี พ.ศ.2535-2539	198
ตารางที่ 5.2	แสดงจำนวนโครงการและงบประมาณก่อสร้างและปรับปรุงโครงข่าย คมนาคม ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามหน่วยงาน	202

สารบัญแนกที่

หน้า

แผนที่ 3.1	แสดงที่ตั้งและแหล่งชุมชนสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พ.ศ.2318-2325	27
แผนที่ 3.2	แสดงอาณาเขตกรุงรัตนโกสินทร์สมัยรัชกาลที่ 1	27
แผนที่ 3.3	แสดงโครงสร้างของกรุงรัตนโกสินทร์สมัยรัชกาลที่ 1-2-3	28
แผนที่ 3.4	แสดงถนน วัง วัด และชุมชน สมัยรัชกาลที่ 1-2-3	28
แผนที่ 3.5	แสดงผังกรุงเทพมหานครในรัชสมัยรัชกาลที่ 4 พ.ศ.2394-2411	29
แผนที่ 3.6	แสดงผังกรุงเทพมหานครในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ.2411-2452	29
แผนที่ 3.7	แสดงโครงข่ายถนนปี พ.ศ.2478	32
แผนที่ 3.8	แสดงโครงข่ายถนนปี พ.ศ.2498	32
แผนที่ 3.9	แสดงโครงข่ายถนนปี พ.ศ.2518	32
แผนที่ 3.10	แสดงโครงข่ายถนนปี พ.ศ.2530	33
แผนที่ 3.11	แสดงพื้นที่เมืองของกรุงเทพมหานคร	36
แผนที่ 3.12	แสดงเขตการปกครอง 24 เขต	40
แผนที่ 3.13	แสดงเขตการปกครอง 36 เขต	41
แผนที่ 3.14	แสดงขนาดประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2526	47
แผนที่ 3.15	แสดงขนาดประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2532	48
แผนที่ 3.16	แสดงความหนาแน่นของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2526	55
แผนที่ 3.17	แสดงความหนาแน่นของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2532	56
แผนที่ 3.18	แสดงการกระจายตัวของหมู่บ้านจัดสรรในเขตกรุงเทพมหานคร	74
แผนที่ 3.19	แสดงแหล่งงานของกรุงเทพมหานคร	80
แผนที่ 3.20	แสดงโครงข่ายถนนในเขตกรุงเทพมหานคร	82
แผนที่ 3.21	แสดงโครงข่ายถนนในเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร	89
แผนที่ 3.22	แสดงพื้นที่ที่ขาดแคลนถนนเชื่อมต่อ	90
แผนที่ 3.23	แสดงตัวอย่างพื้นที่ที่ขาดแคลนถนนเชื่อมต่อ	91
แผนที่ 3.24	แสดงปริมาณการเดินรถโดยสารประจำทาง	111
แผนที่ 3.25	แสดงพื้นที่บริการของระบบขนส่งสาธารณะ	112

แผนที่ 3.26	แสดงจุดตัดระหว่างทางรถไฟกับถนน	119
แผนที่ 3.27	แสดงปริมาณการจราจรบนถนนสายหลักของกรุงเทพมหานคร	127
แผนที่ 3.28	แสดงอัตราเพิ่มของปริมาณการจราจร พ.ศ.2532/2528	129
แผนที่ 3.29	แสดงความเร็วในการเดินทางในช่วงเวลาเร่งด่วน เช้า-เย็น	130
แผนที่ 3.30	แสดงศูนย์ชุมชน	138
แผนที่ 4.1	แสดงตำแหน่งที่ทำการสำรวจภาคสนาม	141
แผนที่ 4.2	แสดงที่ตั้งคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณซอย	167
แผนที่ 4.3	แสดงที่ตั้งคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณถนนใหญ่	168
แผนที่ 4.4	แสดงที่ตั้งคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณที่ชุมนุมชน	169
แผนที่ 4.5	แสดงที่ตั้งคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณจุดเปลี่ยนการเดินทาง(ท่าเรือ) .	170
แผนที่ 4.6	แสดงที่ตั้งคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณจุดเปลี่ยนการเดินทาง (ป้ายหยุดรถโดยสารประจำทาง)	171
แผนที่ 5.1	แสดงแนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคต	200
แผนที่ 5.2	แสดงระบบโครงข่ายคมนาคมในอนาคต	203
แผนที่ 5.3	แสดงระบบโครงข่ายคมนาคมในอนาคต	204
แผนที่ 5.4	แสดงโครงการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนและทางสำหรับรถประจำทาง	205
แผนที่ 6.1	แสดงพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับบริการรถจักรยานยนต์รับจ้าง	228

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 3.1 แสดงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน พ.ศ.2501-2511-2526	65
แผนภูมิที่ 3.2 แสดงสถิติจำนวนรถยนต์จดทะเบียนในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2523-2533 และประมาณการถึงปี พ.ศ.2538	96
แผนภูมิที่ 3.3 แสดงจำนวนผู้โดยสารระบบขนส่งสาธารณะแต่ละชนิด	100
แผนภูมิที่ 3.4 แสดงสัดส่วนผู้โดยสารระบบขนส่งสาธารณะแต่ละชนิด	100
แผนภูมิที่ 3.5 แสดงสัดส่วนวัตถุประสงค์ของการเดินทาง (ยกเว้นรถจักรยานและการเดินเท้า)	121
แผนภูมิที่ 3.6 แสดงสัดส่วนของยานพาหนะที่ใช้เดินทาง (ยกเว้นรถจักรยานและการเดินเท้า)	122
แผนภูมิที่ 3.7 แสดงจำนวนการเดินทางของประชากรตามกลุ่มอายุ เพศ และวัตถุประสงค์	123
แผนภูมิที่ 3.8 แสดงจำนวนการเดินทางของประชากรตามอาชีพ และวัตถุประสงค์	123
แผนภูมิที่ 3.9 แสดงจำนวนการเดินทางของประชากรในแต่ละช่วงเวลา	124
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงวิวัฒนาการของรถจักรยานยนต์รับจ้าง	143
แผนภูมิที่ 5.1 แสดงระยะทางเฉลี่ยที่ประชาชนเดินทางในปี พ.ศ.2532, 2549	215

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปที่ 3.1 รถโดยสารประจำทางปรับอากาศ	102
รูปที่ 3.2 รถโดยสารประจำทางปรับอากาศ	102
รูปที่ 3.3 รถโดยสารประจำทางธรรมดา	102
รูปที่ 3.4 รถมินิบัส	102
รูปที่ 3.5 รถแท็กซี่	102
รูปที่ 3.6 รถสามล้อเครื่อง	102
รูปที่ 3.7 รถสี่ล้อเล็ก	103
รูปที่ 3.8 รถจักรยานยนต์รับจ้าง	103
รูปที่ 3.9 รถไฟ	103
รูปที่ 3.10 เรือข้ามฟาก	103
รูปที่ 3.11 เรือด่วนเจ้าพระยา	103
รูปที่ 3.12 เรือหางยาว	103
รูปที่ 3.13 รูปแบบเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง	106
รูปที่ 3.14 โครงข่ายเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง	109
รูปที่ 3.15 จำนวนการเดินทางของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครปี พ.ศ.2532 ...	121
รูปที่ 4.1 รถจักรยานยนต์รับจ้างที่ต่อเติมที่นั่งและบรรทุกของ	144
รูปที่ 4.2 รถจักรยานยนต์รับจ้างในปัจจุบัน	144
รูปที่ 4.3 ทะเบียนประวัติผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้าง	150
รูปที่ 4.4 ตำแหน่งที่ตั้งของคิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง	166
รูปที่ 4.5 ที่ตั้งคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณซอย	172
รูปที่ 4.6 ที่ตั้งคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณถนนใหญ่	172
รูปที่ 4.7 ที่ตั้งคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณที่ชุมนุมชน	172
รูปที่ 4.8 ที่ตั้งคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณจุดเปลี่ยนการเดินทาง (ท่าเรือ)	172
รูปที่ 4.9 การจัดคิวแบบแขวนเบ้อหรือพวงกุญแจ	175
รูปที่ 4.10 การจัดคิวแบบเขียนเบอร์	175
รูปที่ 4.11 การจัดคิวแบบจอดเรียงกัน	175

	หน้า
รูปที่ 4.12 การจัดคิวแบบจุดเรียงกัน โดยผู้ขับที่ต้องคอยเลื่อนรถตลอดเวลา	175
รูปที่ 4.13 บ้ายแสดงว่ามีบริการรถจักรยานยนต์รับจ้าง	177
รูปที่ 4.14 บ้ายแสดงว่ามีบริการรถจักรยานยนต์รับจ้าง	177
รูปที่ 4.15 บ้ายแสดงว่ามีบริการรถจักรยานยนต์รับจ้าง	177
รูปที่ 4.16 บ้ายแสดงว่ามีบริการรถจักรยานยนต์รับจ้าง	177
รูปที่ 4.17 บ้ายบอกอัตราค่าโดยสารรถจักรยานยนต์รับจ้าง	178
รูปที่ 5.1 แสดงการเดินทางในปี พ.ศ.2532, 2549	212
รูปที่ 5.2 แสดงปริมาณการจราจรในเขตกรุงเทพมหานครปี พ.ศ.2532, 2549	214